

PODSJEĆANJE NA RUMIJA I SJEĆANJE NA SARAJEVO KOJEG I IMA I NEMA

Nedžmudin Nesuh (Nedžad Latić): *Zlatni bejt, Bosančica prinit, Sarajevo, 2007.*

Velika godišnjica velikog pjesnika Muhammeda Dželaludina Rumija Mevlane, 800-godišnjica njegovoga rođenja, obilježena je i u Bosni i Hercegovini, u Sarajevu, gdje se gaji i gdje se treba gajiti, uzgajati, produžavati dužni pijetet prema jednom od najvećih mistika i najvećih pjesnika, i gdje ta tradicija postoji, pa se s pravom ističe da je ovo 50-godišnjica kontinuiranog obilježavanja Šri Arusa.

Mnogi, posebno oni koji poštuju Rumija, ističu da je to najveći pjesnik na svijetu i njegovu *Mesneviju* (ili ako hoćete *Mesnevije*, spram obimnosti, raspoređenosti u tomome i objavljivanja u tomovima), prema značaju i umješnosti, smatraju vrhunskim pjesničkim djelom, a i umjereniji priznaju da je *Mesnevija* među najvećim djelima ljudskog uma, što je valorizirano i na planetarnom nivou obilježavanjem Rumijevog jubileja kao svecivilizacijskog pod okriljem Unicefa.

U Turskoj je, povodom ovoga jubileja objavljena, esecijalna knjiga o Rumiju, *Mesneviji* i mevelijama, na 15 jezika u koricama iste knjige, među kojima je zastupljen i bosanski jezik, što je izuzetno veliko priznanje Bošnjacima i Bosni i Hercegovini. Ne bi valjalo da taj jubilej nije obilježen i na nedavnom Sajmu knjige u Sarajevu. Tome je, objavljivanjem svoje knjige *Zlatni bejt*, doprinio i Nedžada Latića, a njegova knjiga predstavljena je na toj manifestaciji knjige u glavnom gradu Bosne i Hercegovine.

Zlatni bejt je i knjiga o tumačenju *Mesnevije* u Bosni. Riječ je, zapravo, o najmanje

široj javnosti poznatom tumačenju *Mesnevije* omiljenog sufijskog alima iz Sarajeva hadži hafiza Halida Hadžimulića, čijim je dersovima o zlatnim stihovima, zlatnim Rumijevim bejtovima, tiho i derviški iz prikrajka, ali svim srcem i najiskrenije prisustvovao autor knjige *Zlatni bejt*.

To je – kako je, veličinom pisma, naznačeno i na naslovnoj strani – drugi aspekt ove knjige. To je i njezina okosnica, pa je ova knjige, time, izuzetno svjedočanstvo. Izuzetno jer je dragocjeno, jer je ponuđeno jedinstveno svjedočenje o onome šta se zbiva iza perde tihoga hafizovog doma i života njegovih smjernih murida, o tome da je sačuvana uzvišenost dostojanstva sufizma u Bosni. Tradicija sufizma u ovoj zemlji duga je bar 600 godina. Tako je Bosna, nekad davno, imala velike sufijske šejhove, koji su mnogo znali i imali velike škole i poznavali znanosti o tome, a koja je (ta tradicija) grubo kidana, prekidana i zabranama, da bi se održavala i obnavljala tako kako se održavala. Iz ove knjige zaključujemo da nije i sve sa sufizmom u Bosni u posljednjih stotinu godina svedeno na to kako je bilo namišljeno, nego da je očuvano i stvarno znanje. Sufizam nije spekuliranje i atrakcija. Sufizam, kao predanost Gospodaru svih svjetova, zasniva se, opstaje i traje temeljenjem na ogromnom poznavanju znanja i tihom, upornom istraživanju na tome. O toj tišini tiho zbori ova knjiga. Uporno je i na sastavljanju ove knjige istrajavao Nedžad Latić. Stiče se dojam kao da se na knjigu odlučio na način sufije spiritualiste, s težnjom ka vanjskom egzibicionizmu. Za to mu nije nedostajalo znanja, pa ni formalnog, a ni želje da se to pretvori u srčani doživljaj. Tipično njemu, kočoperni autorov pristup ispoljava se i na nekim stranicama ove knjige, posebno početka, u prvoj petini. Ali, kako priučeno srce postepeno pronalazi smiraj u učenosti, gubi se i snažni ego i nalazi sebe i u čošku hafizove sobe, prelazeći u svoj puniji smisao u predanosti derviškom smiraju približavanja Bogu.

To se ne odnosi na sami početak knjige, jer su to prelijepe stranice. Ali, na nekim stranicama koje slijede prisutan je Nedžad Latić

u svom ranijem izdanju, sa sebi tipičnim stilom, poznat nam kao jedna od najkontaverznijih osoba među Bošnjacima, što nije samo njegov namješteni imidž (a jest i to), nego je takvo njegovo manifestiranje i dio njegove biti, da bi se to, kako je knjiga odmicala, topilo i pretopilo – od srčanosti do smiraja u srcu i smiraja srca u ime Gospodara. Dio te tipične kontravernosti sadržan je i u tome što je knjiga objavljena pod pseudonimom Nedžmudin Nesuh. Međutim, autor nije dopustio da makar malo potraje *mistika* sa Nedžmudinom Nesuhom – otkrio je pseudonim čim je knjiga objavljena. O ovoj knjizi se može govoriti s više aspekata. Tako je ona i svojevrsno čuvanje uspomene na nekadašnje i sadašnje Sarajevo kroz svjedočenja i misaone refleksije hafiza Halida Hadžimulića.

O knjizi se govori i s aspekta njezine strukture, pa se raspravlja kom žanru pripada i tako dalje. U Bosni i Hercegovini i inače dugo stagnira književno razmišljanje i osmišljavanje. Pisci su etabilirali sebe u tokove svjetske književnosti koji su bili u trendu prije tri, četiri i više decenija, pa to oponašanje ili slijeđenje još uvijek brane modernošću ili postmodernizmom... Vozovi i inače voze i po dnevnom redu i mimo njega, tako da i žanrovsko svrstavanje u svijetu više nije u trendu, a pogotovo nije apstraktnost u nerazumijevanju i konfuziji teksta. Svjetska književnost se opet zasniva na onome što je čitaocu shvatljivo, a žanrovske granice i pravci nisu smetnja vozovima koji se kreću. Najnovija potvrda za to je Nobelova nagrada za književnost Orhanu Pamuku za *nežanrovsku* knjigu *Istanbul*, koja je par exelance vrhunska književnost. *Zlatni bejt* Nedžada Latića dobra je izvanžanrovska književnost, knjiga koja je čitana i koja će imati svoje čitaoce i s kojom je – uz profesije i zvanja koja autor ima i kojima se bavio ili nije bavio, koje je autor ove knjige napustio ili nije napustio, između ostalih, i hodža, novinar, publicist, političar, izdavač... – sebi definitivno priskrbio i zvanje književnika. On je to zavrijedio i svojom prvom knjigom proze *Večernja kravata*, a odbranio i dokazao s ovom.

Isnam TALJIĆ

ANTOLOGIJA BOŠNJAČKE USPAVANKE “SAN U BEŠU, UROCI POD BEŠU”

Nirha Efendić (priređivač), “San u bešu, uroci pod bešu”, BZK Preporod Općinsko društvo Vogošča i Sarajevo Centar, Sarajevo 2007

Antologija Bošnjačke uspavanke *San u bešu, uroci pod bešu* priređivačice Nirhe Efendić čini novi izbor ove lirske usmenoknjiževne vrste na bh. književnom prostoru. Odabir koji je načinila podrazumijevao je širi zahvat u odnosu na dosadašnje predstavljanje ove vrste lirske pjesme kod Bošnjaka te pozitivistički presijek kroz historijat bilježenja uspavanke na bosanskohercegovačkom tlu.

Prva saznanja koji nas upućuju na najranije bilježenje ovih pjesama dolaze iz Konjica, od Omer Ef. Hume iz druge polovine 19. vijeka. Hronološki pregled bilježenja uspavanki donesen je u predgovoru i seže sve do posljednjih izbora i prvog antologijskog predstavljanja iz 1997. Doprinos vrijedan pažnje posebno čini rad iz sedamdesetih godina tek minulog stoljeća u kojem je Cvjetko Rihtman u Saradnji sa Ljubom Simićem i Miroslavom Fulanović Šošić obavio jedan projekat terenskog snimanja na prostoru cijele, tada SR Bosne i Hercegovine, te notnog zapisivanja, što je, svakako, podrazumijevao njegov etnomuzikološki i folkloristički rad na Muzičkoj akademiji u Sarajevu. Spomenuti Rihtmanov poduhvat urodio je i najobimnijom zbirkom uspavanki u Bosni i Hercegovini (C. Rihtman, *Dječije Pjesme*. Zbornik napjeva narodnih pjesama Bosne i Hercegovine, ANUBiH, Sarajevo, 1974.) te je stoga ova knjiga lijepo poslužila i književnici Jasmini Musabegović koja je u saradnji muzikologa i etnomuzikologa Vinka Krajtmajera, Selme Ferović, Jasne Spaić i Dunje Rihtman-Šotrić priredila, a Preporod 1997. objavio izbor od